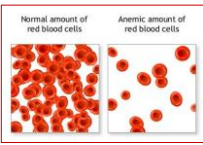

הגדרת אנמיה

אנמיה = המוגלובין נמוך

גברים – מתחת 13.5
 נשים – מתחת 12.5
 הריון – מתחת 11.5

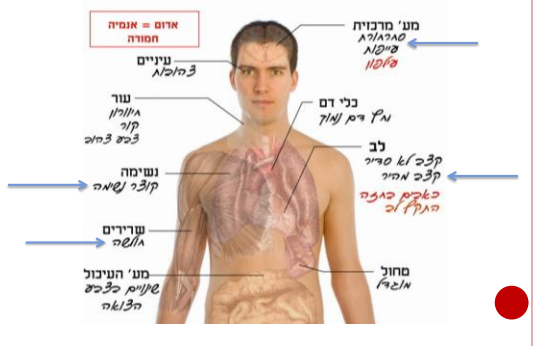
{ אנמיה יחסית – ירידה בהמוגלובין
 עדיין בגבולות הערך התקין }

אנמיה במחלות מעי : גישה לבירור וטיפול

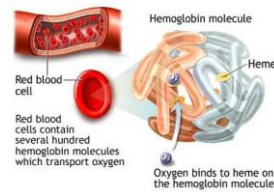
ד"ר גליה מאירי
 מומחית ברפואת משפחה
 מכבי שירותי בריאות
 dr.meiry@gmail.com

תסמינים של אנמיה

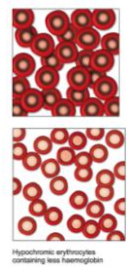

מהו המוגלובין ?

- חלבון הנישא ע"י תאי הדם האדומים
- נושא מולקולות ברזל שמבצעות את פעולת החימצון
- חסר המוגלובין פוגע ביכולת לחמצן את הרקמות ולכן פוגע בתפקודן

איך מתחילים או פענוח ספירת דם

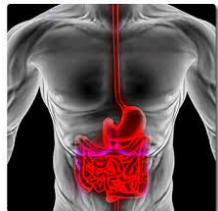
- כדוריות הדם האדומות - RBC
- המוגלובין – ריכוז ההמוגלובין בדם, g/dL
- RBC – מספר כדוריות הדם האדומות
- המטוקריט (Hct) - % תאי הדם האדומים
- מדד' כדוריות הדם האדומות
- MCV – גודל ממוצע של כדורית דם אדומה
- RDW – מידת השונות בגודל כדוריות

יש המוונן סיבות לאנמיה...

- חסר ברזל
- חסר B12
- חסר חומצה פולית
- מחלות כרוניות (כולל IBD)
- אי-ספיקת כליה, מחלות כבד
- בעיות בתפקוד בלוטת התריס
- פירוק של כדוריות דם אדומות (המוליזה)
- בעיות במח העצם (כולל ממאירות)
- בעיות במבנה ההמוגלובין (תלסמיה)
- בעיות בצורת הכדורית (אנמיה חרמשית)

מדוע ?

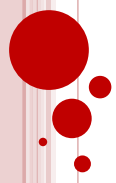

- אובדן דם מתמשך
  - דמם וסתי בנישים
  - מערכת העיכול (...IBD)
- תזונה דלה במקורות ברזל (בעיקר אצל צמחוניים)
- תת-ספיגה של ברזל (בתחילת מעי דק)

**באדם "בריא" - חסר ברזל (עם או בלי אנמיה) מחייב בירור !!!
לפעמים זהו הסימן הראשון לסרטן במעי הגס !**

אנמיה מחסר ברזל

IRON DEFICIENCY ANEMIA, IDA

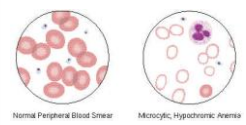
משק הברזל

פרשנות נכונה מחייבת

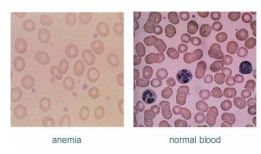
1. ברזל
2. פריטין
3. טרנספרין

- **ברזל (Iron)**
  - בדיקה לא אמנה !!! תנודות גדולות !
  - לא יכולה לשמש לבדה לאבחון של חסר ברזל !
- **פריטין (Ferritin)**
  - רמה נמוכה (מתחת 20) מעידה על חסר ברזל.
  - המדד האמין ביותר לאבחון חסר ברזל באנשים "בריאים", אבל - פריטין עלולה במצב דלקת (כולל IBD) - עלולים לפספס חסר ברזל !
- **ריוויו טרנספרין (Transferrin Saturation)**
  - יחס ברזל / טרנספרין > 15% מעיד על חסר ברזל
  - אינו מושפע ממצב דלקת, ולכן מועדף בחולי IBD

מאפייני אנמיה מחסר ברזל

Normal Peripheral Blood Smear   Microcytic, Hypochromic Anemia

anemia   normal blood

- (1) אנמיה - המוגלובין נמוך
- (2) RBC קטנים ודלים בהמוגלובין (אנמיה מיקרוציטית-היפוכרומית) (MCHC, MCV נמוכים)
- (3) שונות גדולה בגודל תאי הדם (RDW גבוה)
- (4) הוכחה של חסר ברזל...

מתי וכיצד לטפל ?

כיצד לטפל ? ○ תזונה / תוספי ברזל / עירוי ברזל ○ חומרת האנמיה והתסמינים ○ סבילות לתכשירי ברזל	האם לטפל ? • האם קיימת אנמיה ? • חומרת האנמיה ? • תסמינים ? • הוכחה לחסר ברזל ? • מגמת האנמיה / מאגרים ("הקדם תרופה למכה")

חסר ברזל או מחלה כרונית ?

מחלה כרונית	חסר ברזל	
↓	↓	המוגלובין
↓	↓	MCV
~	↑	RDW
↓	↓	Iron
↓	↑	TIBC
↑	↓	Ferritin
↑	~	ESR

לא כל אנמיה מיקרוציטית היא אנמיה מחסר ברזל !!!

תוספי ברזל "רגילים"

- כמות ברזל גדולה (100-33 מ"ג) אך ספיגה של 5-20% בלבד
- לפעמים ביחד עם חומצה פולית (במחשבה על נשים הרות)
- לפעמים ביחד עם סידן (Ferrocal) – פגיעה בספיגה?
- **כאבי בטן, בחילות, עצירות!**
- רב התכשירים מסובסדים וזולים

ברזל בתזונה

- ברזל מן הצומח**
- קטניות - למשל עדשים
  - אגוזים, שקדים, גרעינים
  - ירקות ירוקים, עלים
  - פירות יבשים
- ברזל מן החי**
- בשר אדום - בקר והודו
  - איברים פנימיים
  - עוף ודגים - דלים בברזל
  - חלמון ביצה - הפרעה לספיגה
- צעדים לשפור ספיגה – ויטמין C, שרירית דגנים לטילוק חומצה פיסית

תוספים נוזליים (סירופ)

- ספיגה יותר טובה ופחות תופעות לוואי מאשר כדור
- להתייעץ ברופא לגבי מינון יומי מומלץ (20-3 מ"ל, תלוי תכשיר)
- סירופ מול כדור - יתרון או חסרון? תלוי למי...
- חלק מהתכשירים מסובסדים

ברזל עדין

- Iron Byglicinate
- פחות תופעות לוואי בטניות!
- ספיגה טובה יותר, אך גם (הרבה) פחות ברזל בכל כדור (25-30 מ"ג)
- לא מספיק לתיקון חסר משמעותי (לנסות לקחת 2 ביום, בנפרד)
- 40-100 ש"ח לחפיסה (להשוות מחיר וכמות כדורים בחפיסה)

איך לקחת תוספי ברזל?

- עם הארוחה או מיד אחריה (פחות ספיגה אך גם פחות תופעות לוואי)
- לא ביחד עם מוצרי חלב, ביצים, קפאין, דגנים (הפרש שעתיים)
- סביבה חומצית – מיץ הדר (לא כ-SD) / מיץ תפוז / רימון < תוספת ויטמין C
- לא ביחד עם נוגדי חומצה (אומפרדקס ודומיו)
- לא ביחד עם תכשירי סידן

- להתחיל במינון נמוך, ולעלות בהדרגה
- להחליף עד שמצאים תכשיר מתאים
- שניו צבע צואה – תקין!

תוספים טבעיים

- פלורדיקס / פלורויטל –**
- תמציות צמחים ופירות, אורגני (פלורויטל ללא שמרים)
  - 5 מ"ל, אפשר פעמיים ביום
  - כ-100 ש"ח לבקבוקון, 250 מ"ל
- ספאטון –**
- מי מעיינות בצפון הרי ווילס, בריטניה
  - ספיגה של 40%. מוכח מחקרית
  - מזגים לכוס שתייה (רצוי מיץ פרי)
  - אפשר 2 מנות (שקיקים) ביום
  - כ-100 ש"ח ל-30 שקיקים

FERINJECT

- מולקולה משופרת של ברזל תוך ורידי
- המינון המומלץ (בדר"כ) הוא 1000 מ"ג וכעבור שבוע עוד 500 מ"ג
- עירוי אחת לשנה - המולקולה נשמרת במאגרים של הגוף
- עירוי של 15 דקות, באשפוז יום או מכוני הגסטרו
- פחות תופעות לוואי בעת העירוי. לא נדרש ביצוע "טסט"
- התרופה רשומה בסל הבריאות רק לילדים עם IBD
- עלות אמפולה (500 מ"ג) היא כ-750 ש"ח
- עלות הטיפול כ-2000 ש"ח
- החזר של ביטוח פרטי

VENOFER

- עירוי ברזל תוך-ורידי
- סדרה של כ-5 עירוים, לרב אחת לשבוע
- מתן העירוי באשפוז יום (ב"ח או סניף קופ"ח) או במכוני הגסטרו
- עירוי ראשון בפרוטוקול "טסט" - מינון נמוך, קצב איטי, ניטור ל"ד וחפק
- תופעות לוואי - ירדת לחץ דם, חולשה
- עירוי "אחזקה" לאחר סיום הסדרה ?

אנמיה מחסר B12

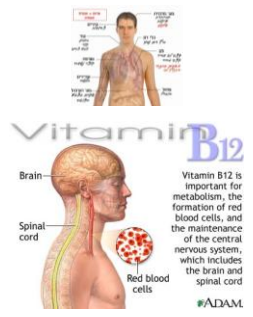

עירוי דם

חסרונות • התאמת סוג דם (ABO +/-) • חום, צמרמורת • תגובות אלרגיות • נוגדנים (קושי בעירוי הבא) • העברת זיהומים (נדיר !!!) • רק במסגרת אשפוז...	יתרונות • תיקון מהיר של אנמיה • לאחר ניתוח או דמם חריף • המוגלובין נמוך מאד (מתחת 7) • סימני הלם או אי-ספיקת לב

תסמינים ייחודיים

- תסמיני אנמיה...
- מערכת עצבים מרכזית
- דכאון, חרדה
- ירידה קוגניטיבית
- מערכת עצבים פריפריית
- רדימויות, נימולים
- כאב נוירופתי / עצבי (שריפה, דקירה, זרמים)

מדוע ?

- תת-ספיגה של B12
- Terminal Ileum מודלק (מאד אופייני במחלת קרוהן)
- או לאחר ניתוח לכריתת חלק זה
- Pernicious Anemia (נוגדנים בקיבה שמפריעים לספיגה)
- תזונה דלה במקורות B12 (בעיקר אצל צמחוניים)

B12 בתזונה

צמחוניים, ובוודאי טבעוניים, יתקשו לשמור על רמה תקינה של B12. באנשים אלו, יש לשקול נטילת תוסף באופן קבוע.

מאפייני אנמיה מחסר B12

- 1) אנמיה - המוגלובין נמוך
- 2) רBC גדולים מאד (MCV גבוה)
- 3) תאי דם לבנים גדולים, עם ריבוי סגמנטים בגרעין (ממצא במשטח דם, לא במעבדה)
- 4) הוכחה של חסר B12 במעבדה (יש ויכוח מה הערך המומלץ של B12 - הנורמה מעל 200, אך עדיף מעל 350)

B12 מתילקובלמין

- בגוף, ציאנוקובלמין הופך למתילקובלמין, אבל יש לזה מחיר:
- ציאניד רעיל - בעייתי בעיקר לחולי כליה ומעשנים
- "בזבוז" של קבוצת מתיל, שנוחזה לגוף כנוגד חמצון
- זמינות ביולוגית וספיגה יותר טובה, שמירה ברקמות לאורך זמן
- תכשיר חדש, משווק בארץ (רק) ע"י EcoSupp.
- 1 מ"ל (טפטפת), מתחת ללשון, להחזיק בפה 10 שניות.
- רכישה בכל בתי הטבע, או הזמנה באתר. 119 ש"ח.

ecosupp
מחברים בין מדע לטבע

B12 ציאנוקובלמין

- כדורי מציצה, או תכשיר נוזלי (תכשיר נוזלי נספג בצורה טובה יותר)
- תופעות לוואי מינימליות, אם בכלל קיימות
- יצרנים שונים (אין הבדל גדול בניהם), מחירים שונים
- תיקון חסר - 1000 מק"ג, כל יום, למשך 3 חודשים
- מנת אחזקה - 2-3 פעמים בשבוע

לפני סיום - מילת אזהרה

אבחון וטיפול באנמיה אינו "קלי קלות"!
במקרים רבים האנמיה "לא קראה את הספר"
או שהאנמיה משולבת (מחלה כחנית + חסר ברזל + חסר B12...)

- לכן -
(מאד) חשוב לדעת, ולהבין, ולשאול שאלות, ולהביע דעה
אבל חשוב גם -
לאמץ **רפא מקצועי ואנושי**
ולתכנן את הטיפול **ביחד!**

זריקות B12

- זריקה לשריר הישבן, כואבת!
- פרוטוקולים שונים - שבועי עד חודשי
- בעבר היה טיפול מקובל, כיום הרבה פחות!
- תכשירי מציצה עוקפים את בעית הספיגה במערכת העיכול
- מתי כן? תיקון ראשוני ומהיר של חסר קיצוני ותסמיני